

Den illojala partnern

En diskursanalys av hur EU uttrycker sig i sin kommunikation om Kina före respektive efter
Rysslands invasion av Ukraina

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

In February 2022, Russia initiates a full-scale invasion of Ukraine and a new war on the European continent is a fact. This leads to condemnations and support for different sides of the conflict. While the European Union (EU) takes a clear stance for Ukraine, militarily and economically, China chooses to not condemn the invasion. This paper intends to answer the following research question: *How does the EU express itself in its communication about China before and after the Russian's invasion of Ukraine?* Through the concept of speech act in accordance with the Copenhagen School's securitisation theory and discourse analysis, following the *What's the Problem Represented to be?* (WPR) approach, the paper aims at identifying the EU discourse on China. This is made by analysing statements and speeches by representatives of the European Council, European Commission, and European Parliament before and after the invasion. This thesis finds that the frequency of securitising moves towards China has increased after the invasion of Ukraine. The following discussion also displays that the effects of the representation of China can be identified in the political behaviour of the EU towards the country.

Nyckelord: Säkerhetsiseringsteori, diskurs, EU, Kina, WPR

Antal ord: 9994

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Syfte och frågeställning	3
2.1 Syfte	3
2.2 Frågeställning	4
2.3 Avgränsningar och utmaningar	4
3 Bakgrund	5
3.1 Förbindelser mellan EU och Kina historiskt	5
3.1.1 Ett förändrat förhållande.....	5
3.2 Tidigare forskning	6
4 Teori	8
4.1 Köpenhamnsskolans säkerhetsiseringsteori	8
4.2 Säkerhetsisering som talakt	9
4.2.1 Operationalisering.....	9
5 Metod	10
5.1 Tillvägagångssätt	10
5.2 Diskursanalys	10
5.3 What's the Problem Represented to be?	11
5.3.1 Analytiskt hjälpmedel enligt WPR-ansatsen.....	12
5.4 Material och urval	12
6 Resultat & analys	13
6.1 Analys av Europeiska rådets diskurs före Rysslands invasion	14
6.1.1 Analys av EU-kommissionens diskurs före Rysslands invasion.....	16
6.1.2 Analys av EU-Parlamentets diskurs före Rysslands invasion.....	18
6.2 Analys av Europeiska rådets diskurs efter Rysslands invasion	19
6.2.1 Analys av EU-kommissionens diskurs efter Rysslands invasion.....	22
6.2.2 Analys av EU-parlamentet diskurs efter Rysslands invasion.....	24
6.3 Sammanfattning	26
7 Diskussion	27
7.1 What effects are produced by this representation of the ‘problem’?	28
7.2 Övrig diskussion	29
8 Slutsats	30
9 Referensförteckning	31
10 Bilagor	36
Europeiska rådets diskurs före Rysslands invasion.....	36
EU-kommissionens diskurs före Rysslands invasion.....	37
EU-parlamentet diskurs före Rysslands invasion.....	38
Europeiska rådets diskurs efter Rysslands invasion.....	38
EU-kommissionens diskurs efter Rysslands invasion.....	40
EU-parlamentet diskurs efter Rysslands invasion.....	41

1 Inledning

“Kina är en viktig partner” (Europeiska rådet 2020), “Målen som president Xi Jinping har fastställt för Kina är uppmuntrande” (Europeiska kommissionen 2021), ”Parlamentet betonar att Kina är en samarbets- och förhandlingspartner” (Europaparlamentet 2021/2037(INI)).

“Kina under lång tid har åsidosatt spelreglerna” (Europeiska rådet 2023), “Vi utsätts för illojal konkurrens från Kina” (Europeiska kommissionen 2023).

Under de senaste åren har flera tongivande företrädare för den Europeiska unionen (EU) gjort uttalanden som berör Kina. Dessa uttalanden kan uppfattas vara både av positiv och negativ karaktär. Under samma period har Ryssland invaderat grannlandet Ukraina och ett krig har brutit ut. Har denna retorik från officiellt EU-håll förändrats efter invasionen?

Den 24:e februari 2022 påbörjar Ryssland en invasion av grannlandet Ukraina. Efter invasionen väljer stora delar av omvärlden att ta ställning för någon av parterna i konflikten (EIU 2022). EU väljer en position där unionen stödjer Ukraina, både militärt och ekonomiskt (Europaparlamentet 2022). Samtidigt väljer Kina att ge uttryck som anses visa stöd till Rysslands agerande och deras position uppfattas som att de stödjer Ryssland (EIU 2022). Men hur förändras förhållningssättet på den internationella arenan mellan parter som stöder olika sidor i konflikten?

2 Syfte och frågeställning

2.1 Syfte

Kina har ett auktoritärt styrelseskick och samhället styrs med hård kontroll av landets kommunistparti (So 2019: 49-50). EU, å sin sida, är en union som vilar på värden såsom frihet, demokrati och fred (Europeiska unionen u.å). Det är en union som dessutom har som globalt mål att främja sina värden och intressen (ibid.). Relationerna mellan aktörerna är genom en alltmer globaliserad värld mer sammanflätade och blir genom en mer osäker

omvärld även mer komplexa. Men frågan är hur detta påverkar hur aktörer talar och förhåller sig till varandra på den internationella arenan.

Syftet med denna studie är att undersöka om EU har förändrat sin retorik gentemot Kina vid offentliga sammanhang sedan Rysslands invasion av Ukraina. Detta genom en diskursanalys som ämnar att analysera uttalanden och tal av företrädare inom EU.

2.2 Frågeställning

Hur uttrycker sig EU i sin kommunikation om Kina före respektive efter Rysslands invasion av Ukraina?

2.3 Avgränsningar och utmaningar

Kriget mellan Ukraina och Ryssland är ett pågående fenomen och likaså är en diskurs något som är föränderligt över tid. Med detta sagt kan uppsatsen enbart analysera diskursen fram till slutet av 20 april 2023 och vidare spekulationer i eventuella förändringar i diskursen därefter kommer inte att göras. En avgränsning kommer att göras när det gäller tidsperioden för det inhämtade materialet som analysen baseras på. Kriget har idag (20 april 2023) pågått i cirka 14 månader. Materialet som kommer utgöra analysdelen efter invasionen rymmer en tidsram om 14 månader. Likaså kommer materialet som analyserar diskursen före Rysslands invasions omfatta cirka 14 månader före invasionen.

Mina intentioner är att förstå en eventuell förändring i diskurs från EU:s sida som en följd av kriget mellan Ukraina och Ryssland. En utmaning i detta sammanhang är att kunna fastslå att det är kriget som är anledningen till en eventuell förändring. Jag finner dock det intressant att analysera diskursen i en samtid där en invasion skett i Europa och stöd riktats till olika parter i konflikten och därför är andra eventuella anledningar till diskursen mindre relevant för resultatet av studien.

3 Bakgrund

Dagens relationer mellan EU och Kina kan uppfattas som både komplicerade och kyliga. Hur aktörerna förhåller sig till varandra och agerar gentemot varandra i en alltmer globaliserad värld där ekonomiska och politiska intressen har en central roll i relationerna kan bedömas vara oklara. Men har det alltid varit såhär? Detta avsnitt ämnar presentera information som kan ge en kontext till studiens senare delar med fokus på relationen mellan EU och Kina.

3.1 Förbindelser mellan EU och Kina historiskt

EU och Kina har samarbeten som sträcker sig lång tid tillbaka i tiden. Dessa påbörjades redan under 1975 genom diplomatiska förbindelser som under senare delen av 1990-talet kom att utveckla sig till bilaterala förbindelser (Men 2008: 4-5). Avtal slöts, handel främjades och ekonomisk utveckling kom att eftersträvas (ibid). Från ett EU-perspektiv framställdes Kina som en viktig framtida partner till unionen på flera olika plan. I ett resolutionsförslag framtaget av församlingen refererades Kina som “a significant factor in the maintenance of global peace and security” (WEU 1978: 76). Vidare framgick av samma förslag att medlemsländer uppmanades att utveckla handel med Kina “...especially within the framework of the EEC with a view to increasing trade between Europe and China” (ibid). År 1989 inträffar protesterna och massakern på Himmelska fridens torg och EU svarar med att fördöma våldet utfört av centralmakten, med hänvisning till de mänskliga rättigheterna och demokratin i landet (Chen & Gao 2021: 200). Detta är också en retorik och ett förhållningssätt som ska visa sig fortsätta in över det nya decenniet. Enligt Chen & Gao (2021: 200) visar EU ett missnöje över Kinas syn gällande mänskliga rättigheter och demokrati men porträtterar inte landet som ett hot eller en framtida utmaning (ibid). Snarare beskriver EU 2006 Kina enligt följande: “China is one the EU’s most important partners. China’s re-emergence is a welcome phenomenon” (European Commission 2006).

3.1.1 Ett förändrat förhållande

Under 2010-talet har dynamiken mellan aktörerna på en rad olika plan kommit att påverkas på olika sätt. Det har kommit att återspegla sig i relationen mellan EU och Kina som förändrats och hur parterna förhåller sig till varandra har även blivit alltmer komplext (Chen & Gao 2021: 201). En faktor som har kommit att förändra relationerna mellan parterna är

aktörernas förändrade ställning på den globala arenan och roll i världsekonomin. Det handlar om en europeisk union som har fått se sitt inflytande minska i relation till sin omvärld på grund av flertalet kriser som unionen genomgått. Exempel på dessa är Eurokris, migrationskris men även fenomen som Brexit vilket bidragit till att den ekonomiska styrkan och makten med detta har skiftat i relation till Asien och Kina (ibid). En annan dynamisk förändring som har skett och som påverkat relationen och utvecklingen mellan EU och Kina är USA:s utrikespolitiska strategi gentemot Kina. Som allierad till USA har EU valt att följa USA:s förändrade förhållningssätt till Kina som kommit till följd av USA:s syn och angelägenheter gentemot Kina, vilket har inneburit en alltmer komplicerad relation för den Europeiska unionen att hantera (ibid). En sådan fråga rör exempelvis EU:s syn på det kinesiska teknologiföretaget Huaweis möjligheter att etablera 5G-master inom den Europeiska unionen, något som USA varit kritiska till om EU borde tillåta (ibid).

Vidare har Chen och Gao (2021: 201-202) identifierat tre trender som har skett från Kinas sida som har kommit att påverka relationen mellan EU och Kina. Den första trenden handlar om Kinas roll som aktör i världen. Kina har på den globala arenan gått från att vara tillbakadragna och hålla låg profil till att under president Xi Jinping (2013-) istället medvetet arbeta för att erhålla en mer framträdande ställning (ibid). Detta har skett genom investeringsprojekt såsom Belt and Road Initiative och Asian Infrastructure Investment Bank, vilket har lett till ett mer restriktivt förhållningssätt från EU:s sida. Den andra trenden som påverkat EU:s förhållningssätt till Kina är Kinas oförmåga att leva upp till löften om marknadsreformer. Där EU tidigare haft en optimistisk inställning till en kinesisk transformering till en mer demokratisk stat har Kina snarare gått i en riktning som gör att EU ser landet som en strategisk handelsaktör och konkurrent i relation till EU (ibid). Den tredje trenden som författarna har identifierat i EU:s relation till Kina är Kinas framflyttade position i världen inom teknologi och cybersäkerhet, vilket har fått EU att inta en mer restriktiv position gentemot Kina (ibid).

3.2 Tidigare forskning

Bland tidigare forskning som gjorts gällande EU:s relation med Kina finns en studie av Xuechen Chen och Xinchuchu Gao (2021). Denna analyserar EU:s säkerhetsiseringsdrag med

avstamp i ländernas relationer under 1970-talet, fram till 2021. Detta görs då författarna menar att det saknas teoretiskt grundade empiriska analyser kring ländernas försämrade relationer (ibid: 196).

Studien visar att EU sedan 2010 allt tydligare har genomfört säkerhetsiseringsdrag gentemot Kina. Därefter analyserar studien hur dessa har applicerats i EU:s medlemsländer och hur säkerhetsiseringsdraget nått sin publik (fått gehör) och således blivit säkerhetsiserat. Detta görs utifrån en kollektiv säkerhetsiseringsteori då den traditionella teorin, enligt författarna, har begränsningar då den dels inte omfattar hur internationella aktörers säkerhetsiseringsdrag appliceras kollektivt men även på grund av att den även missar icke-statliga aktörer (ibid). Författarna motiverar valet genom att den kollektiva säkerhetsiseringsteorin ser denna begränsning och förklarar hur en aktör (stat) kan agera på uppdrag av en annan (icke-stat) (ibid). Resultatet av studien visar att säkerhetsiseringsdrag har förekommit inom ett antal områden men att ländernas olika förhållningssätt gör att det inte leder till en enhetlig säkerhetsisering.

I övrigt är säkerhetsisering en teori som förekommer vid forskning över ett stort område. Det inkluderar såväl medias förmåga att säkerhetsisera, men även partier och politikere (Mehr 2022). Likaväl sker det från både länder och större aktörer, exempelvis EU (Eek 2015). Bland tidigare forskning kring diskurs och säkerhetsisering finns även Roxanna Sjöstedts (2008) studie som undersöker säkerhetsiseringsdrag i anslutning till diskursen om HIV/AIDS i Ryssland.

Denna studie kan ses som en delvis fortsättning av studien av Gao och Chen (2021) där denna studie även inkluderar material där deras material avslutas. Det kan således ses som en fortsättning av hur EU eventuellt applicerar säkerhetsiseringsdrag gentemot Kina. Vad som skiljer undersökningarna åt är att denna studie har invasionen som referenspunkt. Det vill säga att EU:s uttalande om Kina före respektive efter Rysslands invasion av Ukraina är det centrala för denna studie. En annan vital skillnad är att medan undersökningen av Chen och Gao (2021) studerar säkerhetsisering bland medlemsländer ämnar denna studie att analysera eventuella säkerhetsiseringsdrag från EU:s sida. Detta med inspiration från Roxanna Sjöstedts (2008) operationalisering. Därefter förs en diskussion kring eventuella effekter i EU som institution, effekter som skulle kunna tolkas som säkerhetsisering. Då denna studie ser till EU

och inte enskilda medlemsländer appliceras Köpenhamnskolans säkerhetsiseringsteori snarare än den kollektiva versionen.

4 Teori

I detta avsnitt ges en förklaring av val av teori, en förklaring av denna samt teoretiska utgångspunkter för senare analysdel.

4.1 Köpenhamnskolans säkerhetsiseringsteori

“Security is the move that takes politics beyond the established rules of the game and frames the issue either as a special kind of politics or as above politics”. På detta vis förklarar författarna Barry Buzan, Ole Waever och Jaap de Wilde innebörden av säkerhetsiseringsbegreppet (1998: 23). Vidare förklarar författarna att säkerhetsisering kan ses som en mer extrem version av vanlig politisering av frågor och att det kan ses utifrån ett spektrum. På detta spektrum återfinns varje offentlig fråga utifrån huruvida frågan leder till politisk respons, exempelvis genom offentlig debatt eller beslut. Vad som i själva verket politiseras och ska ges en säkerhetsdimension avgörs av det politiska ledarskapet (ibid: 23-24).

Genom säkerhetsisering av en fråga förflyttas ämnet till att ses som ett existentiellt hot som behöver besvaras med åtgärder vilka går utanför den vanliga politiska hanteringen av frågor. På den internationella arenan sker säkerhetsisering genom att en fråga lyfts upp som viktigare än resterande frågor på dagordningen, vilket kräver prioritering (ibid). Detta fenomen sker i såväl liberala demokratier som i andra samhällssystem och vad som förenar aktörer är att retoriken lyfter just dessa existentiella hot (ibid: 24). En aktörs intention att framställa ett referensobjekt som ett existentiellt hot som måste hanteras, behöver inte per automatik betyda att objektet har säkerhetsiserats. Det kan snarare ses som ett säkerhetsiseringsdrag. Säkerhetsiseringen sker när det porträtterade bilden accepterats av målgruppen som budskapet riktats mot (ibid: 25). Säkerhetsisering kan identifieras på såväl nationella aktörer som internationella aktörer (ibid: 5-6).

4.2 Säkerhetisering som talakt

Där den traditionella säkerhetiseringsteorin för en debatt huruvida hot bör ses som objektiva eller subjektiva har Köpenhamnskolans säkerhetiseringsteori valt att se förbi denna diskussion för att istället rikta fokusera på något annat, närmare bestämt talakter (van Munster 2012). Buzan et al. menar att talakter är en central komponent för säkerhetiseringsteorin där ett problem framställs som ett säkerhetshot genom tal eller text av en säkerhetiserande aktör (1998: 26). Enkelt sagt handlar det om att människan genom kommunikation har förmågan att skapa en social verklighet. Säkerhetisering i tal och uttalanden kan identifieras genom att retorikens karaktär signalerar en prioritet att agera (ibid). Buzan et al. exemplifierar hur denna retorik kan tas i uttryck enligt följande: "If we do not tackle this problem, everything else will be irrelevant" (1998: 24). Värt att notera att ordet säkerhet inte nödvändigtvis behöver finnas med i framställningen av hotet för att det ska identifieras som ett led i processen att säkerhetsisera. Det handlar snarare om karaktären av talet eller uttalandet om ett möjligt hot. Vanligtvis kan identifiering göras i tal eller uttalande med en försvarskaraktär, det vill säga en säkerhetsdimension, som tyder på att frågan är brådskande. Genom att använda ordet "försvar" har en implicit uttalat sig kring områden som säkerhet och prioritet (ibid: 27). Uttalanden kännetecknas således av att de för med sig en risk.

För att det ska vara möjligt att genomföra en säkerhetisering genom talakt behövs två parter, en säkerhetiserande aktör och ett referensobjekt. Med säkerhetiserande aktör syftas den aktör som hävdar att området är hotat och därmed säkerhetsiserar ett område genom att hävda att det är existentiellt hotat (ibid: 36). Den säkerhetiserande aktören måste ha tillräckligt med makt för att faktiskt kunna konstruera ett hot men även en förmåga att implementera åtgärder. Referensobjektet är det objekt som kan sägas vara hotat. Inom internationella relationer handlar det vanligtvis om staten (ibid: 36-40).

4.2.1 Operationalisering

Roxanna Sjöstedt (2008: 10) konstaterar i sin artikel *Exploring the Construction of Threats: The Securitization of HIV/AIDS in Russia* att Köpenhamnskolans säkerhetisering först kan ses som genomförd när denna konstruktion av hot accepterats av en publik. Innan dess skulle det, som tidigare nämnt, endast kunna konstateras att ett säkerhetsiseringsdrag

skett. Då hennes undersökning snarare blickar mot beslutsfattare baseras analysen följaktligen på huruvida ett säkerhetsiserande drag skett eller inte. Vidare menar Sjöstedt (2008) att säkerhetsiseringsteorins snäva idé om att en säkerhetsiserande aktör måste kräva extraordinära åtgärder utan hänsyn till rådande institutionaliserade processer hämmar teorins användning för empiriska fall. Därav operationaliserar Sjöstedt (2008) säkerhetsiseringsdrag som en offentlig inramning av ett problem som hotar nationell säkerhet och inkluderar en strategi för agerande.

Då denna uppsats, likt Sjöstedts, inte undersöker huruvida det säkerhetsiserade draget fått acceptans utan snarare hur det konstrueras av EU, är detta dess analytiska syfte. Mot denna bakgrund kommer denna uppsats att applicera Sjöstedts förhållningssätt och hennes operationalisering.

5 Metod

5.1 Tillvägagångssätt

Följande del behandlar de metodologiska verktyg som använts för att studera ämnet i fråga. Studien är designad som en kvalitativ diskursanalys där uttalande och tal och en resolution från EU gentemot Kina utgör undersökningsobjekt. Detta genom att tillämpa delar av Carol Bacchis *What's the Problem Represented to be?*-ansats (WPR). Uppsatsen kommer att med avstamp i Köpenhamnskolans säkerhetsiseringsteori som talakt identifiera hur Kina framställs av EU före och efter Rysslands invasion av Ukraina. Således är studien teorikonsumerande (Esaiasson et al 2012: 42). Därefter följer en diskussion kring material och urval.

5.2 Diskursanalys

Då uppsatsen ämnar att undersöka språkbruk vid uttalanden och tal av representanter inom den Europeiska unionen, kommer en diskursanalys att tillämpas. Diskursanalysen menar att språk och språkanvändning leder till att kommunikation inte kan anses vara neutralt (Bergström & Ekström 2018: 255). Snarare är utgångspunkten att språket medför ett perspektiv på världen. Det innebär att språket ger upphov till att konstruera den sociala

verkligheten (ibid). Mot denna bakgrund bör diskursen ses som en referensram för rättfärdigandet av hanteringen av en fråga. Vidare är en fördel med analysmetoden att den kan appliceras på både talmaterial och textmaterial vilket således gör metoden användbar för denna studie som avser undersöka yttranden och uttalanden i textformat (Bryman 2016: 640). I denna studie ämnar användandet av diskursanalys bidra med att analysera uttalanden i textformat där ambitionen är att förstå identifiera på vilket sätt språkkonstruktioner sätts i relation till säkerhet. Detta görs genom att analysera text där Kina framställs för att identifiera utifrån i vilken kontext landet omnämns och därefter dra slutsatsen ifall omnämmandet kan tolkas som säkerhetiserande tendenser eller inte.

5.3 What's the Problem Represented to be?

För att genomföra analysen och kunna identifiera eventuella skillnader i EU:s kommunikation gentemot Kina, kommer delar av den socialkonstruktivistiska teoretiker Carol Bacchis diskursiva analysverktyg WPR att användas. Detta är en ansats som menar att observationer av specifika policyförslag kan skapa en förståelse för problem där förslaget i sig konstruerar och formar problemet. Genom verket *What's the Problem Represented to be?* ämnar Bacchi (2009: 1-2) skapa förutsättningar för att identifiera hur en aktör förhåller sig till ett problem och således förklara varför en aktör talar om ett problem som den gör. Där traditionell offentlig policy ses som något som görs reaktivt på ett problem, ser istället denna ansats policy som något som aktivt har förmåga att konstruera och skapa en problemrepresentation (ibid). Därmed spelar det roll på vilket sätt ett problem framställs. Där WPR-ansatsen fungerar som ett verktyg för att identifiera *problemet* med avstamp i konstruktionen, kan Köpenhamnskolan genom sin säkerhetiseringsteori förklara, problematisera och ge en förståelse för det konstruerade.

Bacchi WPR-ansats bygger på sex interrelaterade frågor som används för att analysera problemrepresentationen (ibid: 2). Denna uppsats avser att applicera två av dessa frågor för att analysera studiens analysmaterial. Den första frågan har valts för att identifiera hur problemet framställs och den andra frågan appliceras för att föra en diskussion kring vilka effekter som produceras av denna framställningen av problemet. Övriga frågor kommer inte att användas i denna studie. Detta då dessa lägger fokus på bakomliggande faktorer som ligger till grund för problemrepresentationen, varför problemet framställs, vad som lämnas

osagt samt hur problemet förmedlas, sprids och försvaras, samt hur det ifrågasätts, störs eller ersätts (ibid: 2).

5.3.1 Analytiskt hjälpmedel enligt WPR-ansatsen

Fråga 1: What's the 'problem' represented to be in a specific policy?

Denna fråga syftar till att identifiera den uttryckta problemrepresentationen i en specifik fråga och vilka problem som antyds finnas i en föreslagen lösning (ibid: 2-4). Denna fråga kommer att modifieras för att anpassas till den specifika undersökningen. Frågan har till syfte att identifiera i vilken kontext och språkkonstruktion som Kina framställs, i relation till säkerhetiseringsteorin. Således blir frågeställningen som analyseras följande: - *I vilka ordalag framställs Kina av EU:s institutioner och hur kan detta ses utifrån Köpenhamnskolans säkerhetiseringsteori?*

Fråga 2: What effects are produced by this representation of the 'problem'?

Denna fråga ämnar svara på vilka effekter en specifik representation kan ha för vissa människor och grupper (ibid: 15). Detta genom att identifiera effekter på tre plan; diskursiva effekter - vad som tillåts sägas och tänkas, subjektifieringseffekter - hur synen på oss själva och andra skapas inom representationen samt upplevda effekter - hur representationen påverkar individen i det vardagliga livet (ibid: 15-18). Frågan kommer att tillämpas först i diskussionsavsnittet och subjektifieringseffekten kommer ligga som underlag för diskussionsdelen. Detta då Kina kommer att konstrueras på ett sätt som är subjektivt, vilka eventuella effekter då baseras på. Frågan besvaras i diskussionen då den snarare kan tillföra en dimension i att utifrån analysavsnittet kunna föra en diskussion kring det identifierande och EU:s diskurs gentemot Kina.

5.4 Material och urval

Uppsatsens empiriska material har främst baserats på tidigare forskning och litterära verk med syfte att få ökad förståelse kring fenomen och faktorer relaterade till ämnet. För en förståelse kring Köpenhamnskolans säkerhetiseringsteori används således litteraturen av Buzan et al. (1998). Denna litteratur används då detta verk även anses vara det som lade grund för teorin. Bland material som varit till grund för den historiska bakgrunden kan

studien av Chen & Gao (2021) nämnas. Dessutom kan även det litterära verket *Analyzing policy: what's the problem represented to be?* av Carol Lee Bacchi (2009) nämnas. Denna litteratur har utgjort materialet för vilket WPR-ansatsen har kunnat appliceras på uttalanden från EU-representanter som berör Kina.

Offentliga uttalanden och tal från Europeiska rådets ordförande, EU-kommissionens ordförande samt EU-parlamentets talman har utgjort en central del av studien. Ambitionen har varit att ge en heltäckande bild över EU. Därför har tre av unionens fyra viktigaste institutioner undersökts (Europeiska unionen u.å). Ministerrådet har inte inkluderats då det är inhemska ministrar som utgör detta råd. För informationshämtning kring material som berör denna del av uppsatsen kommer EU:s officiella webbplatser vara vital. Det rör sig om Europeiska rådets webbplats, Europeiska kommissionens webbplats samt Europaparlamentets webbplats. Urval av material på dessa webbplatser gjordes genom sökorden "Kina" och "China". Anledningen till dessa sökord är ambitionen att hitta material där Kina omnämns i någon kontext. Dessutom har materialet granskats för att säkerställa att det går att se ur ett specifikt sammanhang och därmed dra slutsatser från uttalandet. För EU-parlamentets ståndpunkt före Rysslands invasion av Ukraina appliceras en resolution från parlamentet med rubriken *En ny EU-Kina-strategi*. Denna används då den antogs 16 september 2021, det vill säga inom den tidsram för när övrigt material före invasionen är inhämtat. Som rubriken även antyder speglar den vilken policy EU bör ha gentemot Kina och detta görs på ett tydligt sätt genom det antagna policydokumentet.

6 Resultat & analys

I denna del följer en analys utifrån den historiska bakgrunden, uppsatsens teoretiska ramverk samt uttalanden och tal från representanter i EU. Två till tre uttalanden, före och efter Rysslands invasion av Ukraina, gjorda av Europeiska rådets ordförande, EU-kommissionens ordförande, EU-parlamentets talman samt en resolution utgör analysens material. Detta görs utifrån det metodologiska ramverk som format frågeställningen: - *I vilka ordalag framställs Kina av EU:s institutioner och hur kan detta ses utifrån Köpenhamnsskolans säkerhetsiseringsteori?* Först kommer diskursen före invasionen analyseras. Därefter kommer diskursen efter invasionen analyseras. Därefter följer en sammanfattning. Samtliga uttalanden och tal finns obearbetade som bilaga 1.

6.1 Analys av Europeiska rådets diskurs före Rysslands invasion

1. “Detta avtal skulle öppna upp stora sektorer i ekonomin som i dag är stängda för europeiska företag. Det skulle skapa mer ömsesidighet och hantera frågor rörande arbetsrätten och villkoren för arbetstagarna. Är avtalet med Kina perfekt? Nej. Har vi fått allt vi vill? Alls icke. Men det fick inte Kina heller. Leder det här avtalet till ett demokratiskt system i Kina och full respekt för mänskliga rättigheter och arbetstagares rättigheter? Nej. Men den skapar en plattform för att diskutera dessa frågor med de kinesiska myndigheterna, som inte gillar dem eftersom de inte har samma system som vi och inte delar våra värderingar.” (Europeiska rådet 2021)

Detta uttalande sker vid en konferens i Berlin med temat *Tillståndet i Europa*. Här talar Europeiska rådets ordförande Charles Michel om ett framförhandlat avtal med Kina. Han beskriver hur avtalet “skulle öppna upp stora sektorer”. Han beskriver avtalet med Kina som ett avtal som skapar möjligheter för “mer ömsesidighet”. Samtidigt förklarar Michel att avtalet inte givit EU allt unionen vill ha. Med detta skapas legitimitet genom att fastslå att detta inte är fallet för Kina heller. Vidare lyfter han EU:s tidigare kritik mot Kina kring dess system och såväl mänskliga rättigheter som arbetstagares rättigheter och medger att avtalet inte leder till en utveckling som EU föredrar. Dock menar han att det skapar en “plattform” för att diskutera dessa frågor “med de kinesiska myndigheterna, som inte gillar dem eftersom de inte har samma system som vi och inte delar våra värderingar”. Genom det sistnämnda konstateras att Kina är en motpart som vilar på andra värden än EU och bör tolkas som något negativt.

Utifrån ett säkerhetsperspektiv skulle Michels betoning på hur avtalet öppnar upp sektorer och skapar ömsesidighet kunna förstås som ett sätt att påvisa ett behov av avtalet. Legitimeringen av avtalet sker genom att hänvisa till liberala värdena om samarbete och öppen ekonomi. Visserligen framhåller Michel att det inte leder till ett demokratiskt system i Kina men det antyds att avtalet kan ses som en kanal för diskussioner kring unionens högaknade värden, vilka annars inte hade fått utrymme i diskussioner med Kina. Avsaknaden av avtalet hade, i enlighet med detta, varit ett nederlag för EU eftersom det skulle försvaga

konfederationens positionering på den internationella arenan. Därmed kan citatet ge frågan om avtalet en säkerhetsdimension.

2. ”I den nya rivaliteten mellan USA och Kina, på vilken sida står EU?” Mitt svar är följande... Vi är djupt förbundna med USA.[...]Detta hindrar inte att vi ibland har olika synsätt eller intressen.[...]Vi delar inte de värderingar som det politiska och ekonomiska systemet i Kina bygger på. Och vi kommer inte att sluta att arbeta för ökad respekt för de universella mänskliga rättigheterna.[...]Kina är en viktig partner i arbetet med gemensamma utmaningar, såsom den globala uppvärmningen, coronapandemin eller skuldlättnader i Afrika. Kina är också en viktig handelspartner. Ändå är vi fast beslutna att ombalansera detta förhållande och åstadkomma ökad ömsesidighet och rättvisare konkurrens. Den inställningen till Kina delar vi och verkar vi för med Aseanländerna, med vilka vi kommer att fortsätta att fördjupa våra förbindelser. Vi står bakom de grundläggande värdena demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och samarbete. Att tillvarata våra intressen är vår ledstjärna. Europeiska unionen är en oberoende kraft som gör sin egna val och väljer sitt eget öde.” (Europeiska rådet 2020)

I detta sammanhang kommenterar Charles Michel synen på Kina i relation till sin syn på USA. Det görs i ett tal i FN med rubriken “Ett starkare och mer oberoende EU för en rättvisare värld”. Medan ordförande för Europeiska rådet framställer USA som en partner som delar samma värden som EU framställs Kina i stället som en aktör som inte delar samma värderingar. Vid detta tillfälle poängteras det även att aktörer som delar samma värdering kan ha olika intressen. Denna slutsats dras dock inte gällande Kina. En oro över de mänskliga rättigheterna är något som, liksom i det tidigare analyserade uttalandet, även lyfts här. Dock framställs Kina, likväl, som “en viktig partner” med “gemensamma utmaningar”. Likaså framställs landet som “en viktig handelspartner”. Detta trots den först uttryckta kritiken. Från rådets sida menas att målet är att förhållandet mellan parterna behöver ombalanseras och konkurrensen ska bli mer rättvis. Detta är något som ämnas göras kollektivt med andra länder.

Ur en säkerhetiseringssynvinkel skulle det kunna tolkas som att journalisten ställer en fråga som tenderar att ha en säkerhetsdimension. Vad som antyds är att det finns en rivalitet som EU måste ta ställning till, det vill säga att position bör intas. Liksom i föregående tal nämner Michel värderingar och mänskliga rättigheter och liksom tidigare analys skulle denna

betoning kunna indikera på att detta utgör ett hot som därmed säkerhetseras. Även att Michel betonar ett behov av ombalansering i förhållandet till Kina skulle kunna betyda att en säkerhetsisering görs på detta område där obalansen skulle kunna uppfattas som säkerhetshotande för EU:s handel på sikt. Det gäller även betoningen på delade värderingar med ASEAN-länderna och en säkerhetsdimension som skapas i skyddandet av dessa värdena, vilka blir referensobjekten i säkerhetsdiskursen.

6.1.1 Analys av EU-kommissionens diskurs före Rysslands invasion

1. “Målen som president Xi Jinping har fastställt för Kina är uppmuntrande. Men vi uppmanar nu Kina att visa prov på samma ledarskap när det gäller att fastställa hur landet ska uppnå dessa mål. Världen skulle bli lättad om Kina visade att de kan nå sin högsta utsläppsnivå i mitten av detta decennium [...]” (Europeiska kommissionen 2021)

Detta sades av EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen om Kinas klimatmål i samband med ett tal med rubriken *Tillståndet i nationen*, 2021. Hon beskriver Xi Jinping och Kina som “uppmuntrande”. Vidare “uppmuntrar” EU Kina att visa att landet kan leva upp till sina mål. Hon avslutar med att tillägga att “världen skulle bli lättad” om Kina uppfyller dessa.

Generellt visar detta citat på en hoppfull inställning till Kina och dess åtaganden i förhållande till klimathotet. Kinas framgång vad gäller klimatproblematiken benämns som “uppmuntrande”, vilket betonar hur Kinas avancerade kan bidra till global säkerhet. Samtidigt finns det en annan underliggande säkerhetsdimension i uttalandet. Betoningen på “uppmaning” skulle kunna indikera att konsekvenserna om Kina inte agerar kan ges en säkerhetsdimension. Nämnvärt är att det är klimathotet snarare än Kina som land som är referensobjektet i detta uttalande, men det ligger ett värde i den relativt positiva inställningen till Kina.

2. “Take, China. The EU-China relations are of real strategic importance to both sides and to the world. But this relationship is also one of our most challenging. [...]China is a negotiating partner, an economic competitor and a systemic rival. All at once.” “The EU is fully committed to a genuine, results-oriented engagement with China. [...]We need to see concrete results, if we are to conclude negotiations on an investment partnership.” (Europeiska kommissionen 2020)

I detta tal riktat mot EU:s ambassadörer pratar om EU-Kina-relationen som strategisk viktig för båda parter, det vill säga som något som är positivt för båda aktörerna. Samtidigt är det en utmanande relation genom att Kina samtidigt är en rival på världsarenan. Därefter fastslår hon att EU är helt beslutna om att ha en genuin och resultatorienterad relation med Kina. Detta går att utläsa att unionen önskar fortsätta på den inslagna vägen i relationen med Kina, samtidigt som att EU ställer krav på resultat för att nå framgång i förhandlande om nya avtal parterna emellan.

Ur ett säkerhetsiseringsperspektiv kan detta citat tolkas innehålla en väsentlig säkerhetskomponent. Att Kina porträtteras som en systemrival inger en konstruktion av Kina som en motpol till EU-värden. Att uppmåla en aktör som en rival kan tänkas påverka polariseringen mellan länderna. Genom att skapa en "vi och dem"-dynamik förstärks fiendebilden mellan aktörerna. Samtidigt överskuggas denna konstruktion av att belysa Kina som en stark och väsentlig samarbetspartner.

3. *"The German economy is dependent not just on Russia, but also on China. Are we now paying the price, not just in Germany but in Europe as a whole?"*

No. As a matter of principle, it is important for Europe to be open to the world. But we are now checking the supply chains [...]. And if we identify any cases of one-sided dependence, we shall take specific action to address the problem.[...]the EU Chips Act – is the best example of that." (Europeiska kommissionen 2022b)

Detta uttalandet sker i samband med en intervju och kretsar kring det ekonomiska beroendet av bland annat Kina. Här förmedlar kommissionens ordförande von der Leyen att det är viktigt att Europa är öppna för sin omvärld. Hon medger dock att unionen ser över försörjningslinjen för att eventuellt ta till specifika åtgärder. Där avslutar hon med att ge ett exempel där detta redan gjorts. Frågan som hon får ställd till sig kan anses vara av en kritisk karaktär då den försöker göra gällande att Europa nu betalar ett pris för att tidigare gjort sig beroende av bland annat Kina. Svaret hon ger journalisten kan tolkas som att von der Leyen poängterar vikten av öppenhet mot sin omvärld, det vill säga på den inslagna vägen och försvarar gångna samarbeten. Men, som tidigare nämnt, att EU ändå ser över diverse sektorer. Därefter ger hon ett konkret exempel på detta vilket kan antyda att hon anser att åtgärder redan tas, där det behövs. Sammantaget kan det uppfattas som att von der Leyen väljer att ta

Kina och samarbeten med landet i försvar. Detta görs 20 dagar före Rysslands invasion av Ukraina.

Detta citat, om än med något hårdare tongång, försvarar det EU-kinesiska samarbetet. Samtidigt som von der Leyen trycker på att EU har kontroll över situationen, understryker hon nödvändigheten av att EU eventuellt behöva granska försörjningskedjan bland annat relaterat till Kina. Vad detta kan innebära, utifrån ett säkerhetsiseringsperspektiv, är att det ökar misstänkliggörandet av vissa aktörer. Detta i sin tur kan försvåra samarbete mellan parter. Likt föregående citat, kan detta också skapa polarisering som kan argumenteras bidra till en ökad vilja att agera mot den misstänkta aktören, vilket också uttrycks i citatet. Sammanfattningsvis, förekommer det en hårdare ton av Kina.

6.1.2 Analys av EU-Parlamentets diskurs före Rysslands invasion

1. “1. Europaparlamentet rekommenderar [...] att
  - a) utveckla en mer resolut, heltäckande och konsekvent EU-strategi för Kina där alla medlemsstater sammanförs och där förbindelserna med Kina utformas med blick för EU:s helhetsintresse, samt där värnandet av våra värden står i centrum och en regelbaserad multilateral ordning främjas; parlamentet understryker att strategin måste ta hänsyn till den mångfasetterade karaktären på EU:s förbindelser med Kina; parlamentet betonar att Kina är en samarbets- och förhandlingspartner för EU, men också en ekonomisk konkurrent och en systemrival på ett växande antal områden,
  - b) föreslå att denna strategi baseras på sex pelare, nämligen
    - 1) öppen dialog och samarbete om globala utmaningar,
    - 2) ökat engagemang för universella värden, internationella normer och mänskliga rättigheter,
    - 3) analys och kartläggning av riskerna, sårbarheterna och utmaningarna,
    - 4) uppbyggnad av partnerskap med likasinnade partner,
    - 5) stimulans till öppet strategiskt oberoende, även i handels- och investeringsförbindelser,
    - 6) försvar och främjande av EU:s viktigaste intressen och värden genom omvandling av EU till en effektivare global aktör.” (Europaparlamentet 2021/2037(INI))

Detta är en antagen resolution av EU-Parlamentet med rubriken *En ny EU-Kina-strategi* som antogs under hösten 2021. Det framgår att parlamentet avser "utveckla en mer resolut, heltäckande och konsekvent EU-strategi för Kina". Det framgår även att EU:s värden ska ses som central för EU:s del i relationen. Samtidigt betonar unionen vikten av Kina som partner för unionen men att det även rör sig om en växande "systemrival". EU avser föra samtal och även samarbete, samt fortsätta framföra sina värden gentemot landet. Från parlamentets sida ska även risker, sårbarheter och utmaningar analyseras. Enligt resolutionen vill EU även eftersträva ett likasinnade partnerskap och även förskaffa sig ett strategiskt oberoende. Vidare vill parlamentet att strategin ska innefatta "försvar" och främjande" av värden som unionen ser som viktiga genom att agera som en mer effektiv global aktör.

Detta skulle kunna ses som en möjlig förflyttning av den tidigare förda politiken där denna politik är tänkt att vara just än mer resolut, heltäckande och konsekvent. Resolutionen poängterar att strategin ska grundas i "försvar" och kartläggning ska göras för "riskerna" och "sårbarheterna". Detta är ordval och formuleringar som, enligt säkerhetsiseringsteorin som talakt, kan ses föra med sig en risk (Buzan et al 1998 s. 27). Genom att använda dessa ordval öppnas möjligheter för EU som säkerhetsiserade aktör att genomföra säkerhetsiseringsdrag gentemot Kina. Detta är dock risker som underordnas av att parlamentet anser Kina vara en viktig partner, vilket parlamentet betonade initialt, i anslutning till den nya strategin.

6.2 Analys av Europeiska rådets diskurs efter Rysslands invasion

1. "Vår amerikanska allierade tillämpar en politik med massiva åtgärder för statligt stöd och Kina fortsätter att investera statliga medel i sin tekniksektor"[...]. "Vi är väl medvetna om att det ekonomiska paradigmet som i många år har utgjort Europeiska unionens grundval har skakats om. Anledningen är att Kina under lång tid har åsidosatt spelreglerna genom att använda sig av massiva subventioner, och att vår främsta allierade och internationella partner, som vi delar så många farhågor och prioriteringar med, har gjort samma sak genom beslutet att anta en storskalig plan." (Europeiska rådet 2023)

Talet som Charles Michel håller sker 18 januari 2023 - nästan ett år efter Rysslands invasion av Ukraina. I talet benämner han USA som "allierade" i samma mening som han påtalar att landet tillämpar "massiva åtgärder" på hemmaplan, vilket är negativt för unionen. I samma mening konstaterar Michel att Kina gör investeringar i landets tekniksektor. Därefter talar han

om att den ekonomiska paradigmen har “skakats om” för att senare belysa att “Kina under lång tid har åsidosatt spelreglerna”. Han avslutar med att påtala att “vår främsta allierade och internationella partner” gjort samma sak. Det skulle kunna tolkas som att Michel vid detta tillfället medvetet väljer att benämna USA som allierad, trots att han samtidigt menar att landet agerat på ett vis som unionen anser är negativt.

Att EU använder uttryck som “massiva subventioner”, “åsidosatt spelreglerna” och “storskalig plan” antyder att Kina porträtteras som ett väsentligt säkerhetshot eftersom de med ekonomiska medel skakar om det Europeiska ekonomiska paradigmet. Det visar en tendens att se Kina som en rival, utöver en ekonomisk samarbetspartner. Genom att koppla Kinas ekonomiska agerande till säkerhetsfrågor markerar EU att Kinas metoder inte enbart har ekonomiska konsekvenser utan också säkerhetsmässiga följder för EU och dess allierade.

2. “Vi kommer också att få tillfälle att diskutera andra frågor. Kriget i Ukraina [...] vårt toppmöte med Asean-länderna, och att föra en strategisk diskussion om Kina.” (Europeiska rådet 2022b)

Detta är en kommentar från Charles Michel inför mötet med Europeiska rådet den 20 oktober 2022. Där framgår det att frågor som kommer tas upp är “kriget i Ukraina”, förberedelser inför “toppmöte med ASEAN-länderna” och “en strategisk diskussion om Kina”. Det kan tyckas som en ganska kort kommentar kring Kina men det faktum att EU betonar att Europeiska rådet avser föra en “strategisk diskussion” skulle kunna ge uttalandet en säkerhetsdimension eftersom det kan ses som en retorisk säkerhetstaktik. Genom att “föra en strategisk diskussion om Kina” sänder EU signalen att Kina är av säkerhetsstrategisk betydelse. En konsekvens av detta skulle kunna vara rättfärdigandet av politiska åtgärder och vidare säkerhetsisering av Kina.

3. “Under Europeiska rådets möte höll vi en strategisk diskussion, vilket vi såg som absolut nödvändigt, om förbindelserna mellan Europeiska unionen och Kina, bara några veckor efter en väldigt viktig politisk händelse i Kina. För det första noterar vi att Kinas politiska och institutionella system – naturligtvis – skiljer sig radikalt från den modell som vi förespråkar på europeisk nivå. I Europa upprätthåller vi värdena mänskliga rättigheter och grundläggande personliga friheter som pressfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet. [...]För det andra är vi väl medvetna om – och kriget som Ryssland startade har inneburit en chockartad påminnelse om

detta på energiområdet – att det är nödvändigt för Europeiska unionen att även vara suverän och oberoende i sitt förhållande till Kina, och därför undvika att förlita sig alltför mycket på landet, särskilt inom tekniksektorn och när det gäller sällsynta material och halvledare, som är avgörande för vår framtida tekniska innovationsförmåga. Mer ömsesidighet i de ekonomiska förbindelserna och jämlikare villkor är de principer som vi måste samlas kring.”

“Europeiska rådet har en tydlig bild av hur Kina utvecklas och landets avsikter och åtgärder på internationell och multilateral nivå. I detta sammanhang är vårt mål och vår ambition onekligen att framhäva våra värden och principer, försvara våra intressen och verka för en världssyn förenad med en djup övertygelse om varje människas värdighet.”(Europeiska rådet 2022a)

Vid detta tillfälle beskriver Europeiska rådets ordförande Charles Michel hur rådet haft en “strategisk diskussion” om Kina och att detta ska ses som “absolut nödvändigt”. Det poängteras att EU:s och Kinas system skiljer sig “radikalt” och poängterar vilka värden EU vilar på. Därefter dras kopplingar till EU:s sårbarhet av Ryssland, vilket sätts i förhållande till Kina, varefter Michel understryker vikten av att vara “suverän och oberoende” i sitt förhållande till landet. Ett konkret exempel han tar upp är frågan kring sällsynta material och halvledare som han menar “är avgörande för vår framtida tekniska innovationsförmåga”. Michel hävdar att “Europeiska rådet har en tydlig bild av hur Kinas” utveckling ser ut och menar att unionens värden och intressen kommer framhävas och försvaras.

Ur Köpenhamnsskolans säkerhetsiseringsteori skulle det kunna gå att utläsa flera mönster som tyder på en säkerhetsisering. Återigen betonar Michel frågan om en “strategisk diskussion” vilket tyder på en säkerhetsdimension vilket skulle kunna se som ett säkerhetsiseringsdrag för att motivera behovet av åtgärder. Vidare talar han vikten att göra sig “suverän och oberoende” gentemot Kina och refererar framför allt till tekniksektorn. Detta skulle kunna tolkas som en säkerhetsisering av framför allt teknologiska frågor då antydning skulle kunna ses som att det utgör en säkerhetsrisk som kräver åtgärder från unionens sida. Michel betonar även vikten av ömsesidighet och jämnare villkor vilket, utifrån säkerhetsisering, skulle kunna tyda på att det idag råder ojämlika villkor och en brist på ömsesidighet. Detta skulle kunna indikera på en säkerhetsisering av ekonomiska frågor vilket motiverar behovet för att skydda och främja unionens intressen och värden. Han menar att unionen har en bra bild av hur Kina utvecklas varefter han använder uttryck som “Framhäva våra värden och principer”, “försvara intressen”, “avgörande” och pratar även om människans värdighet. Enligt

Köpenhamnskolans säkerhetsiseringsteori skulle samtliga dessa uttryck tolkas som säkerhetsdimensioner som betonas för att indikera att det finns potentiella hot i Kinas ageranden.

6.2.1 Analys av EU-kommissionens diskurs efter Rysslands invasion

1. “Men att trygga försörjningen är bara ett första steg. Bearbetningen av dessa metaller är lika viktig. I dag kontrollerar Kina den globala bearbetningsindustrin.” “Vi kommer att identifiera strategiska projekt i leveranskedjan[...]. Och vi kommer att bygga upp strategiska reserver där försörjningen är hotad” (Europeiska unionen 2022c)

I detta tal till Unionen tar EU-kommissionens ordförande, Ursula von der Leyen, upp att tryggheten av försörjningen bara är ett första steg och nämner att bearbetningskedjan är “lika viktig”. Därefter låt hon meddela att unionen “kommer att identifiera strategiska projekt i leveranskedjan” men också att unionen avser “bygga upp strategiska reserver där försörjningen är hotad”.

I flera av dessa ordval kring Kina kan ett säkerhetsiseringsperspektiv identifieras. Genom att betona behovet av att “trygga försörjningen” får frågan en säkerhetsdimension och bristen i Europa kan tolkas som någon som skulle kunna utgöra en säkerhetshotande faktor. Likaså gäller detta den kontroll av bearbetningsindustrin som Kina sägs ha och som kan tolkas som ett hot mot försörjningen i Europa. Von der Leyen nämner även att “strategiska projekt” kommer att identifieras. Genom denna betoning skulle det kunna ses som en säkerhetsisering av frågan där åtgärden, eventuellt, skulle kunna bli att minska sårbarheten. Därmed kan det, utifrån Köpenhamnskolans säkerhetsiseringsteori, ses som en säkerhetsrisk som kräver åtgärder.

2. “Men ännu viktigare är att vi utsätts för illojal konkurrens från Kina inom industrin för ren teknik. Tänk på deras massiva och dolda subventioner [...]. Vi vill därför diskutera med er, det svenska ordförandeskapet – och vi har redan börjat – hur vi kan sända en signal till företagen i EU. Vi vill försäkra dem om vår beslutsamhet att bevara och öka EU:s ekonomiska attraktionskraft.” (Europeiska kommissionen 2023)

I detta uttalande av Von der Leyen uttrycker hon hur den Europeiska unionen utsätts för vad hon kallar “illojal konkurrens från Kina” inom industri- och tekniksektorn. Hon tar även upp att landet har “massiva och dolda subventioner” till vissa sektorer. Därefter menar hon att EU

behöver sända en “signal” till företag inom unionen där företag får kännedom om EU:s beslutsamhet.

Det finns ur ett säkerhetsperspektiv anledning att analysera flera av ordvalen som användes vid detta tillfälle. Hon målar upp en bild av att det förekommer “illojal konkurrens från Kina”. Genom att betona detta kan det ses ur en säkerhetsdimension och antyda att Kinas agerande skulle kunna utgöra en säkerhetsrisk och därmed legitimera handling från EU. Även bilden som ges av “massiva och dolda subventioner” kan indikera att Kina applicerar en politik som utgör en säkerhetsrisk för EU. Det gäller även den “signal” som ska sändas till företag inom unionen. Detta skulle, liksom de andra två kommentarerna, kunna ses som en säkerhetsrisk och en åtgärd för att skydda sektorer som nämns. Likaså kan det antyda att konkurrens blir ett hot mot EU, vilket kräver åtgärder.

3. “The second topic was indeed China. [...]Clearly, China is continuing a mission to establish its dominance in East Asia and its influence globally. At the same time, we have been witnessing, as you will recall, in February, the so-called no-limits partnership between Russia and China, right before the invasion in Ukraine. These developments will affect the EU-China relationship. The Chinese system is fundamentally different from ours. [...] Against this backdrop, we had a very good strategic discussion on our relationship with China.”

“Obviously, we have to be very vigilant when it comes to dependencies. And we have learnt our lesson concerning the over-dependency on fossil fuels from Russia, and how tough but necessary it is to get rid of this dependency. In the case of China, it is the risk of dependency on technologies and raw materials. Therefore, the priorities here are to reinforce our own capacities and of course also to diversify the supply of raw materials towards reliable, trustworthy suppliers.”

“Regulation on foreign subsidies, we will have a new foundation on how to approach China. Those tools – the International Procurement Instrument and the Regulation on foreign subsidies – will enter into force in spring next year. This shows there is a broad approach on the judicial side towards the risks we see in the relationship with China, also the difficulties to achieve a level playing field, and the steps forward we have taken to solve here the imbalances and to re-level the playing field.” (Europeiska unionen 2022a)

Detta är ett öppningsanförande av Ursula von der Leyen där hon beskriver att unionen diskuterat kring Kina. Hon förklarar att Kina har som mål att etablera en dominans i Östasien och även globalt. I samband med detta konstaterar hon även hur landet har ingått i ett

partnerskap med Ryssland kort före invasionen av Ukraina och menar att det kommer påverka EU:s relation till landet. Därefter konstaterar hon att landets system skiljer sig från den Europeiska unionens. Von der Leyen medger att rådet fört strategiska diskussioner kring relationer med Kina. Hon menar att de från EU-håll behöver vara vaksamma gällande beroenden och lyfter Ryssland som ett exempel. Därefter lyfter hon även beroendet av Kina. Hon låter därefter meddela att EU ska prioritera skapa egen försörjning där beroendet av Kina idag är stort. Vidare påtalas att en ny hållning till Kina kopplat till utländska subventioner kommer att införas och att EU ser riskerna och att detta är ett steg för att lösa den obalans som hon menar idag råder.

Ur ett säkerhetsiseringsperspektiv förekommer flera drag i anförandet som skulle kunna tolkas som säkerhetsisering från EU:s håll. Genom att betona att Kina har som mål att etablera sin dominans skulle kunna uppfattas som ett säkerhetsshot som EU vill svara på. Även att von der Leyen nämner landets samarbete med Ryssland och även kopplar detta till Rysslands invasion skulle kunna tyda på att EU ser annorlunda på förhållandet med Kina och behöver säkerhetsisera därefter. Hennes beskrivning av Kinas system som avsevärt olik det EU vilar på skulle kunna ses ge uttalandet en säkerhetsdimension. Genom att nämna skillnader i system mellan parterna signaleras och att åtgärder skulle kunna krävas mot detta system. Dessa åtgärder, vilket bör ses som en säkerhetsisering av Kina, kan även legitimeras genom att hon nämner att strategiska diskussioner ägt rum gällande EU:s relation till Kina. Det gäller även betoningen av beroende och sårbarhet, med Ryssland som exempel, som benämns. I detta fall placeras Kina i samma kategori som Ryssland, vilket bör ses som en risk och kan legitimera säkerhetsiseringsdrag. Uttalandet skulle kunna ses som en säkerhetsisering där dessa faktorer skulle kunna förstås som säkerhetsrisker för EU. Därefter presenteras konkreta åtgärder som kommer att införas, vilket skulle kunna ses som sätt att trygga egna intressen och som säkerhetsiseringsdrag mot bakgrund av vad som tidigare uttryckts om Kina.

6.2.2 Analys av EU-parlamentet diskurs efter Rysslands invasion

1. “That is how we can also respond to China. China has become a fierce and - often unfair - competitor with its trade barriers, industrial policies and ineffective enforcement of intellectual property rights.[...] So, I am concerned, even if I am confident in our ability on the world stage to do more, to defend our way and perhaps more importantly prove to our people

that that way is worth defending. That it is what will lead ultimately to prosperity, to security and to consumer confidence.” (European Parliament 2022a)

Detta tal gjordes av EU-parlamentets talman Roberta Metsola i december 2022. I talet framställer hon Kina som en hård och ofta orättvis konkurrent och ger ett antal exempel på sektorer som innefattas. Hon medger att hon är orolig över utvecklingen men också övertygad om att EU kan göra mer för att försvara den väg som unionen tror på och att denna väg till slut kommer att generera i välbefinnande, säkerhet och konsumenternas förtroende.

Ur ett säkerhetsperspektiv skulle framställningen kunna ses som att parlamentet bedömer Kina vara en potentiell säkerhetsrisk, vilket kräver åtgärder. Betoningen av att Kina ses som “orättvis” skulle kunna ses som en konstruktion där EU är “utsatta” av Kina och att Kina därmed skulle kunna säkerhetsas. Likaså betoningen av “vår” väg och behovet av “försvar” för välbefinnande, säkerhet och konsumentförtroende är något som skulle kunna tolkas som en säkerhetsas av Kina som aktör.

2. “Europe must offer its people hope. When we look to our East and see Putin’s tanks, or China risen with a value set very different to ours; when we look to our North and see what Brexit has done; or to our West, and see the deep societal division exploited by Trumpism; - it is clear that the world needs Europe at its best. [...] Friends, Europe will only survive if we fight for it. If we stop taking it for granted. If we understand and explain its benefits. If we push back against those determined to undermine it. And if we listen.” (European Parliament 2022b)

I detta tal av Roberta Metsola ger hon en överblick av vår omvärld. Invasionen av Ukraina och Brexit nämns, Trumpism likaså. I detta sammanhang nämns även Kina som en aktör med värden som skiljer sig från EU:s. Hon påtalar att världen behöver Europa och att Europa bara överlever om unionen kämpar för det och att inget bör tas för givet och att det krävs att EU slår tillbaka mot de som vill undergräva det. I detta fall bör “Europa” förstås som EU.

Utifrån köpenhamnsskolans säkerhetssteori skulle detta talet kunnat tolkas som att utmaningarna och hoten ses som något som säkerhetsas dessa områden, vilket inkluderar Kina. Genom att betona distinktionen mellan Kinas värden och EUs värden, skulle det kunna argumenteras för att det skapar incitament för EU att försvara sina värden och intressen.

Även betoningen på en enad europeisk union mot de som vill underminera unionen skulle kunna ses som en konstruktion av en enad kollektiv identitet för att hantera externa aktörer som kan vara eventuella hot, vilket i detta fall även skulle inkludera Kina.

6.3 Sammanfattning

Ovan analys har baserats på Bacchis första fråga i hennes WPR-ansats som berör vad det är för problem som framställs. Mot denna bakgrund och säkerhetiseringsteori konstateras följande:

Före Rysslands invasion av Ukraina kommunicerade EU om Kina i både positiva och negativa ordalag. Europeiska rådet uttryckte att unionen ville ombalansera konkurrensen men uttalade sig med optimism över landet och försvarade avtal som hade tecknats med Kina. Det motiverades med att det skapade möjligheter att prata om värden som unionen anser ska råda och inte anser råder i Kina. Rådet fastslog även att Kina var en viktig partner. Detta är något som även uttrycktes från kommissionen där Michel menade att det var strategiskt viktigt för framför allt handel och att EU därför ville ha ett genuint och resultatorienterat förhållande med landet. Rådet talade även om klimatmål som Kina hade fastställt som "uppmuntrande" och ansåg inte att EU hade varit för beroende av Kina. Kommissionen uttryckte dock att de från EU:s sida var redo att ta till specifika åtgärder om det skulle behövas och gav även uttryck för hur det även hade använts tidigare. Från kommissionens sida gavs även uttryck för att Kina var en systemrival. Detta var något som även kunde ses ges i uttryck av parlamentet. Som rådet även poängterade menade parlamentet att EU:s värden skulle främjas i EU:s relation med Kina. Från parlamentets sida menades även, som övriga institutioner, alltjämt att Kina är en partner på flera fronter och att unionen var öppen för dialog och även samarbete med landet. Det gavs dock uttryck för att unionen ville se en kartläggning av risker, sårbarheter och utmaningar, något som även Kommissionen var öppna för. Även säkerhetsdimensionen i uttalanden som gjorts gällande Kina före invasionen har dels gällt sårbarheten utan Kina och vikten att förhålla sig som partner till landet. Det har även handlat om att EU inte bör göra sig för beroende av landet då detta skulle kunna innebära risk för unionen.

Efter Rysslands invasion har språkbruket och uttalanden om Kina förändrats jämfört med före invasionen. EU förefaller genomföra fler och mer omfattande säkerhetiserande drag i relation till Kina. För att illustrera detta talar rådet om Kina som ett land som använt sig av massiva subventioner och åsidosatt spelreglerna. EU säger sig även ha en tydlig bild över hur Kina utvecklats och även landets avsikter globalt. Detta i negativ bemärkelse. Vidare menar rådet att EU inte bör göra sig beroende av Kina och landet inte är att lita på. Det refererar även till kriget och menar att detta ska ses som en påminnelse om beroendet av Kina. I anslutning till detta menar rådet även att det sker strategiska diskussioner om Kina och förhållningssätt till landet, något som även upprepas av kommissionen. Även delar kommissionen rådets bild av de massiva subventioner som Kina använder sig av. Vidare menar kommissionen att landet använder illojal konkurrens och att EU har påbörjat att trygga försörjningen och avser fortsätta med detta där det är anser nödvändigt. Detta för att inte vara beroende av Kina. Liksom före invasionen poängteras att Kina grundar sig på ett annat system och att EU avser sända en signal till företag inom unionen att EU är en aktör att räkna med. Kommissionen klargör även att Kinas No-Limits partnerskap med Ryssland, som tecknades kort före invasionen, kommer att förändra relationen till EU. Även parlamentet talar om Kina som en orättvis aktör och nämner landet i samma kontext som Rysslands invasion och Brexit och menar att EU behöver svara mot Kina. Vad som kan noteras är att i flera av uttalandena som berör Kina efter invasionen benämns landet i anslutning till Ryssland/Ukraina vilket skulle stärka tesen om att det är invasionen som bidragit till diskursförändringen. Ur en säkerhetsdimension har uttalanden som gjorts från EU:s institutioner om Kina efter invasionen enhetligt porträtterat landet som en risk och ett potentiellt hot för unionen, vilket kräver svar från unionens sida.

7 Diskussion

Analysen har synliggjort hur EU:s diskurs gentemot Kina har förändrats efter Rysslands invasion av Ukraina. I EU:s kommunikation gentemot Kina kan frekvensen av säkerhetiserade drag tydligt identifieras. Likaså i kommunikationen om Kina, i positiva ordalag, där denna frekvens tydligt minskat. Men vad får det för konsekvenser för relationen mellan parterna? Denna diskussion kommer, med hjälp av Carol Bacchis femte fråga i hennes WPR-ansats, diskutera hur eventuella effekter av dessa säkerhetiserande drag eventuellt kan identifieras. Därefter följer en övrig diskussion om studien.

7.1 What effects are produced by this representation of the ‘problem’?

Effekterna av att över tid tala om en annan aktör där kommunikationen skulle kunna tolkas som säkerhetsiserande drag kan emellertid vara svårt att faktiskt identifiera. Än svårare kan det vara att faktiskt se resultat av draget, det vill säga när publiken accepterat draget och området blivit säkerhetsiserat. Även hur stort säkerhetsringsområdet faktiskt är på ett spektrum spelar roll. En fullständig säkerhetsisering skulle tänkas vara att EU talar om Kina på ett sätt som legitimerar EU att bryta alla band med landet. Det kan konstateras att detta inte har skett och även EU:s utrikeschef Josep Borrell har givit uttryck för att detta inte är tänkbart (TV4 2023). Trots en högre frekvens av säkerhetsiseringsdrag, vilket denna studie har visat, är det alltså inte en effekt. Även EU-kommissionens Ursula von der Leyen har under våren 2023, besökt Kina vilket tyder på att relationerna fortgår (Victorzon 2023). Däremot kan det, utifrån analysen, konstateras att EU avser föra en strategisk diskussion gällande sin relation till Kina. Även kan det konstateras att Kina blivit exkluderade från att delta på ministermöte med EU i Stockholm (Malmén 2023). Detta skulle kunna ses som en direkt effekt och åtgärd till följd av den diskurs som förts om landets hot och därmed ses som att någon typ av säkerhetsisering även skett.

Invasionen skedde för drygt ett år sedan, vilket kan ses som en relativt kort tid för att identifiera åtgärder som implementeras. Vad som kommer att ske i framtiden går endast att spekulera kring. Möjligen skulle säkerhetsiseringsdrag kunna leda till att Kina rättar sig efter EU:s kritik. Detta skulle då kunna ses som något som förbättrar EU:s förhandlingsposition. Genom att tala om Kina som ett hot i specifika sektorer och frågor skulle Kina möjligen kunna backa för att relationerna ska förbättras. Det ligger trots allt i bådats intressen att handeln fortsätter då den, enligt Borrell, sker till en summa av 2.7 miljarder euro dagligen (TV4 2023). Även Kina är beroende av EU både när det gäller teknologi och ekonomiskt (FOI 2022). Med andra ord ämnar båda aktörerna att ha goda förhållanden med varandra. Det skulle kunna tänkas att retoriken används som ett sätt att pressa Kina att ta tydlig ställning mot Rysslands krig i Ukraina, detta då von der Leyen var tidig med att tydliggöra att Rysslands och Kinas No-Limits partnerskap skulle försämra relationerna med EU, vilket även nämns i analysen. Någon även Borrell har varit tydlig kring, dock med ett tillägg om att det

inte går att ha tidigare relationer med Kina om inte landet, med sitt inflytande, lyckas få Ryssland att avsluta kriget (TV4 2023).

Vad som kan konstateras är att den diskurs och de säkerhetiserande dragen från EU:s sida gentemot Kina kan uppfattas som något som skapar spänningar mellan parterna, snarare än goda relationer. Hårda tongångar med hot, exkluderande och skuldbeläggande är centralt snarare än en retorik som grundar sig i unionens värden. EU påstår sig vara en union som vilar på en idé om frihet, demokrati och fred. Samtidigt uttrycker sig unionen gentemot Kina på ett sätt som inte stämmer överens med dessa ideal. Frågan är om denna retorik gentemot Kina faktiskt återspeglar unionens värden eller om det i själva verket är en retorik som utmynnar i konflikt mellan parterna.

7.2 Övrig diskussion

I denna studie har EU:s diskurs gentemot Kina före respektive efter Rysslands invasion av Ukraina analyserats. Med WPR-ansatsen som verktyg har, utifrån Köpenhamnskolans säkerhetiseringsteori, analysen synliggjort att frekvensen av säkerhetiserande drag i anslutning till Kina har ökat sedan invasionen. Denna studie analyserar eventuella effekter av Rysslands invasion på EUs diskurs om Kina, vilket gör denna studie speciellt intresserad av denna isolerade process. Därav har studien ingen generaliserande ambition. Det skulle kunna gå att diskutera nödvändigheterna i att endast analysera tal och uttalanden från EU:s håll gentemot Kina. Internationella relationer består av fler delar än hur EU kommunicerar kring Kina. Samtidigt kan diskursen genom uttalande och tal av företrädare för unionen ger en signifikant indikation om vad EU anser om Kina och hur unionen kan komma att agera.

Vidare studier kring relationerna mellan EU och Kina uppmuntras. Det skulle kunna vara kring andra fenomen inom relationen, exempelvis handel. Det skulle även kunna vara en fortsättning kring hur EU:s diskurs utvecklar sig gentemot Kina. Även en studie om hur Kina förhåller sig till EU. Detta då världen befinner sig i en samtid med förändrat säkerhetsläge och hur relationer utvecklas kan anses vara oklart. EU och Kina är två stora aktörer på världsarenan vilket innebär ett stort geopolitiskt inflytande och hur länderna agerar kan påverka många fler platser.

8 Slutsats

Studiens ändamål har varit att besvara följande frågeställning: *Hur uttrycker sig EU i sin kommunikation om Kina före/efter Rysslands invasion av Ukraina?*. Detta genom Köpenhamnsskolans säkerhetiseringsteori som ramverk där en diskursanalys har gjorts enligt Carol Bacchis WPR-ansats. Undersökningen har visat följande: Där EU tidigare begränsat sin kritik till att handla om värden såsom yttrandefrihet och mänskliga rättigheter har kritik nu kommit att visa sig på fler fronter och därmed vara mer omfattande. Där handel ansågs skapa möjligheter till främjande av värden som EU säger sig stå för har försvarandet av handeln med Kina minskat och istället ger EU en beskrivning som snarare tyder på insikt om sårbarhet med ett beroende av Kina. Vid flera olika tillfällen nämns Kina i samma kontext som Ryssland och konstrueras som ett potentiellt hot mot unionen. Där EU:s institutioner före Rysslands invasion höll en enhetlig diskurs gällande relationen till Kina, kan det konstateras att EU:s institutioners enhetliga diskurs även råder efter invasionen. Den är dock förändrad. Där EU:s institutioner före Rysslands invasion kommunicerade enhetligt om Kina, kan det konstateras att EU:s institutioners enhetliga kommunikation om Kina råder även efter invasionen. Den är dock förändrad. Där EU:s institutioner före Rysslands invasion gjorde liknande säkerhetsdrags gentemot Kina, kan det konstateras att EU:s institutioner gjort liknande säkerhetsdrag gentemot Kina efter invasionen. Även dessa är dock förändrade.

9 Referensförteckning

Assembly of Western European Union (WEU). 1978. Draft recommendation on China and European security. <http://aei.pitt.edu/74214/> (2023-04-25)

Bacchi, Carol. 2009. Analysing policy : what's the problem represented to be? 1 uppl. Pearson Education.

Bergström, Göran; Ekström, Linda. 2018. Tre diskursanalytiska inriktningar. I Bergström, G och Boréus, K. (red.). Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. Lund: Studentlitteratur. (536 s.)

Buzan, Barry; Wæver, Ole; och Wilde, de Jaap. (1998) Security: A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publisher, Inc: Colorado & London

Bryman, Alan. 2016. Samhällsvetenskapliga metoder. 5 uppl. Oxford University Press.

Chen, Xuechen. och Gao, Xinchuchu. 2021 "Analysing the EU's collective securitisation moves towards China", Asia Europe Journal: Studies on Common Policy Challenges, pp. 1-22. doi:10.1007/s10308-021-00640-4. (2023-04-17)

Eek, Caroline. 2015. "Säkerhetisering av romer inom EU : En studie om framställningen av romska EU-migranter som säkerhetshot inom fransk, svensk och EU-kommissionens politik (Dissertation)". <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:fhs:diva-5258> (2023-05-12)

EIU. 2022. "Russia can count on support from many developing countries". EIU. 30 mars. <https://www.eiu.com/n/russia-can-count-on-support-from-many-developing-countries/> (2023-04-10)

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik och Wängnerud, Lena. 2012. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Woltees Kluwer.

Europaparlamentets resolution av den 16 september 2021 om en ny EU–Kina-strategi (2021/2037(INI))

Europaparlamentet. 2022. “Tidslinje: hur EU stöttade Ukraina under 2022”. *Europaparlamentet*. 3 februari 2023. <https://www.europarl.europa.eu/news/sv/headlines/world/20220519STO30402/tidslinje-hur-eu-har-stottat-ukraina-sedan-krigets-borjan> (2023-04-10)

European Commission (2006) EU – China: closer partners, growing responsibilities. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A52006DC0631> (2023–04–25)

European Parliament. 2022a. “Europe must step up and lead”. *European Parliament*. 7 december. <https://the-president.europarl.europa.eu/home/ep-newsroom/pageContent-area/actualites/europe-must-step-up-and-lead.html> (2023–04–20).

European Parliament. 2022b. “Ukraine needs heavy armoury, Europe must be able to take the next step”. *European Parliament*. 28 september. <https://the-president.europarl.europa.eu/home/ep-newsroom/pageContent-area/actualites/ukraine-needs-heavy-armoury-europe-must-be-able-to-take-the-next-step.html> (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2020. “Speech by President von der Leyen at the EU Ambassadors' Conference 2020”. *Europeiska unionen*. 10 november. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/speech_20_2064 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2021. “Tal om tillståndet i unionen 2021 av ordförande Ursula von der Leyen”. *Europeiska unionen*. 15 september. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/SPEECH_21_4701 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2022a. “Opening remarks by President von der Leyen at the joint press conference with President Michel following the meeting of the European Council of 21 October 2022”. *Europeiska unionen*. 21 oktober.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/statement_22_6322 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2022b. “President von der Leyen's joint interview with Les Echos and Handelsblatt”. *Europeiska unionen*. 4 februari.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ac_22_801 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2022c. “Tal om tillståndet i unionen 2022 av ordförande Ursula von der Leyen” *Europeiska unionen*. 14 september.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/SPEECH_22_5493 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2023. “Uttalande av kommissionens ordförande Ursula von der Leyen vid en gemensam presskonferens med statsminister Ulf Kristersson i samband med kommissionens besök hos det svenska ordförandeskapet”. *Europeiska unionen*. 13 januari.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/statement_23_205 (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2020. “Ett starkare och mer oberoende EU för en rättvisare värld – tal av Europeiska rådets ordförande Charles Michel inför FN:s generalförsamling”. *Europeiska rådet*. 25 september.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2020/09/25/a-stronger-and-more-autonomous-european-union-powering-a-fairer-world-speech-by-president-charles-michel-at-the-un-general-assembly/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2021. “”Tillståndet i Europa” – tal av Charles Michel vid evenemanget Berlin Conference 2021”. *Europeiska rådet*. 9 november.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/11/09/the-state-of-europe-speech-by-president-charles-michel-at-the-berlin-conference-2021/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2022a. “Charles Michels rapport vid Europaparlamentets plenarsammanträde”. *Europeiska rådet*. 9 november.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/11/09/report-by-president-charles-michel-to-the-european-parliament-plenary-session/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2022b. "Kommentar av Charles Michel före Europeiska rådets möte den 20 oktober 2022". *Europeiska rådet*. 20 oktober. <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/10/20/remarks-by-president-charles-michel-ahead-of-the-european-council-on-20-octobre-2022/> (2023-04-20).

Europeiska rådet. 2023. "Charles Michels rapport vid Europaparlamentets plenarsammanträde". *Europeiska rådet*. 18 januari <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2023/01/18/report-by-president-charles-michel-to-the-european-parliament-plenary-session> (2023-04-20).

EU. u.å. "EU:s mål och värden". *EU*. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_sv (2023-04-17)

Europeiska unionen. U.å. "Typer av institutioner och organ". *Europeiska unionen*. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_sv (2023-04-27)

Mehr, S. Matilda. 2022. Hur har svensk media porträtterat Kinabilden?: En fallstudie av Tibet 2008 och Xinjiang 2018 (Dissertation). <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-473989> (2023-05-12)

Men, Jing. 2008. EU-China relations: from engagement to marriage? College of Europe EU Diplomacy Paper 7/2008, November 2008. EU Diplomacy Papers, 25. (2023-04-25)

Sjöstedt, Roxanna. 2008. 'Exploring the Construction of Threats: The Securitization of HIV/AIDS in Russia', *Security Dialogue*, 39(1), pp. 7-29. <https://search-ebSCOhost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edsjsr&AN=edsjsr.26299661&site=eds-live&scope=site> (2023-05-12).

So, A. Y. "THE RISE OF AUTHORITARIANISM IN CHINA IN THE EARLY 21ST CENTURY." *International Review of Modern Sociology*, vol. 45, no. 1, 2019, pp. 49–70. *JSTOR*, <https://www.jstor.org/stable/48636762>. (2023–04–17)

Van Munster, Rens. 2012. "Securitization". *Oxford Bibliographies*. 28 september 2020. <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199743292/obo-9780199743292-0091.xml> (2023–05–11)

Malmén, Joel. 2023. "Kina portades från stort ministermöte i Stockholm". *Omni*. 14 maj. <https://omni.se/kina-portades-fran-stort-ministermote-i-stockholm/a/zEbJer> (2023–05–20)

Victorzon, Andreas. 2023. "EU-chefen: Vi bör inte minska handeln med Kina". *Omni*. 6 april. <https://omni.se/eu-chefen-vi-bor-inte-minska-handeln-med-kina/a/nQB99L> (2023–05–20)

TV4. 2023. "Kina i fokus på EU-ministermöte i Sverige". *TV4*. 12 maj. <https://www.tv4.se/klipp/va/20564742/kina-i-fokus-pa-eu-ministermote-i-sverige> (2023–05–20)

FOI. 2022. "Därför vill Kina vara vän med Ryssland – här är sex orsaker". *Forskning*. 2 november. <https://www.forskning.se/2022/11/02/darfor-vill-kina-vara-van-med-ryssland-har-ar-sex-orsaker/> (2023–05–20)

10 Bilagor

Bilaga 1

Samtliga citat kommer obearbetade och i samma ordning som i analysen.

Europeiska rådets diskurs före Rysslands invasion

1. “Jag ska ge ett exempel. Kommissionen har förhandlat fram ett övergripande investeringsavtal med Kina. Detta avtal skulle öppna upp stora sektorer i ekonomin som i dag är stängda för europeiska företag. Det skulle skapa mer ömsesidighet och hantera frågor rörande arbetsrätten och villkoren för arbetstagarna.”
“Är avtalet med Kina perfekt? Nej. Har vi fått allt vi vill? Alls icke. Men det fick inte Kina heller. Leder det här avtalet till ett demokratiskt system i Kina och full respekt för mänskliga rättigheter och arbetstagares rättigheter? Nej. Men den skapar en plattform för att diskutera dessa frågor med de kinesiska myndigheterna, som inte gillar dem eftersom de inte har samma system som vi och inte delar våra värderingar.”(Europeiska rådet 2021)
2. “Sedan jag blev ordförande i Europeiska rådet har jag ofta fått en fråga som är både enkel och brutal: ”I den nya rivaliteten mellan USA och Kina, på vilken sida står EU?” Mitt svar är följande...

Vi är djupt förbundna med USA. Vi delar ideal och värden och har ömsesidiga känslor för varandra som har stärkts genom historien. Dessa ideal, värden och känslor kommer än i dag till uttryck i en högst levande och vital transatlantisk allians. Detta hindrar inte att vi ibland har olika synsätt eller intressen.

Vi delar inte de värderingar som det politiska och ekonomiska systemet i Kina bygger på. Och vi kommer inte att sluta att arbeta för ökad respekt för de universella mänskliga rättigheterna. Det omfattar också de rättigheter som tillkommer olika minoriteter, t.ex. uigurererna, och situationen i Hongkong, där internationella åtaganden som garanterar rättsstatsprincipen och demokratin ifrågasätts.

Kina är en viktig partner i arbetet med gemensamma utmaningar, såsom den globala uppvärmningen, coronapandemin eller skuldlättnader i Afrika. Kina är också en viktig

handelspartner. Ändå är vi fast beslutna att ombalansera detta förhållande och åstadkomma ökad ömsesidighet och rättvisare konkurrens. Den inställningen till Kina delar vi och verkar vi för med Aseanländerna, med vilka vi kommer att fortsätta att fördjupa våra förbindelser.” (Europeiska rådet 2020)

EU-kommissionens diskurs före Rysslands invasion

1. “Målen som president Xi Jinping har fastställt för Kina är uppmantrande. Men vi uppmanar nu Kina att visa prov på samma ledarskap när det gäller att fastställa hur landet ska uppnå dessa mål. Världen skulle bli lättad om Kina visade att de kan nå sin högsta utsläppsnivå i mitten av detta decennium - för att sedan minska användningen av fossila bränslen både hemma och i utlandet” (Europeiska kommissionen 2021)
2. “Take, China. The EU-China relations are of real strategic importance to both sides and to the world. But this relationship is also one of our most challenging. You have heard me say many times, China is a negotiating partner, an economic competitor and a systemic rival. All at once.” “The EU is fully committed to a genuine, results-oriented engagement with China. We made some breakthroughs at our recent meeting but we are realistic. We need to see concrete results, if we are to conclude negotiations on an investment partnership.” (Europeiska kommissionen 2020)
3. “*The German economy is dependent not just on Russia, but also on China. Are we now paying the price, not just in Germany but in Europe as a whole?*
No. As a matter of principle, it is important for Europe to be open to the world. But we are now checking the supply chains in the various sectors of the economy quite systematically in order to see whether they are robust and resilient. And if we identify any cases of one-sided dependence, we shall take specific action to address the problem. The new law on the production of microchips in Europe – the EU Chips Act – is the best example of that.” (Europeiska kommissionen 2022b)

EU-parlamentet diskurs före Rysslands invasion

1. “1. Europaparlamentet rekommenderar för vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att
  - a) utveckla en mer resolut, heltäckande och konsekvent EU-strategi för Kina där alla medlemsstater sammanförs och där förbindelserna med Kina utformas med blick för EU:s helhetsintresse, samt där värnandet av våra värden står i centrum och en regelbaserad multilateral ordning främjas; parlamentet understryker att strategin måste ta hänsyn till den mångfasetterade karaktären på EU:s förbindelser med Kina; parlamentet betonar att Kina är en samarbets- och förhandlingspartner för EU, men också en ekonomisk konkurrent och en systemrival på ett växande antal områden,
  - b) föreslå att denna strategi baseras på sex pelare, nämligen
    - 1) öppen dialog och samarbete om globala utmaningar,
    - 2) ökat engagemang för universella värden, internationella normer och mänskliga rättigheter,
    - 3) analys och kartläggning av riskerna, sårbarheterna och utmaningarna,
    - 4) uppbyggnad av partnerskap med likasinnade partner,
    - 5) stimulans till öppet strategiskt oberoende, även i handels- och investeringsförbindelser,
    - 6) försvar och främjande av EU:s viktigaste intressen och värden genom omvandling av EU till en effektivare global aktör.” (Europaparlamentet 2021/2037(INI))

Europeiska rådets diskurs efter Rysslands invasion

1. “Vår amerikanska allierade tillämpar en politik med massiva åtgärder för statligt stöd och Kina fortsätter att investera statliga medel i sin tekniksektor”...”Anledningen är att Kina under lång tid har åsidosatt spelreglerna genom att använda sig av massiva subventioner, och att vår främsta allierade och internationella partner, som vi delar så många farhågor och prioriteringar med, har gjort samma sak genom beslutet att anta en storskalig plan.”(Europeiska rådet 2023)

2. “Vi kommer också att få tillfälle att diskutera andra frågor. Kriget i Ukraina är ständigt med oss och har fått oss att agera skyndsamt och beslutsamt. Vi kommer att bekräfta vårt odelade stöd. Vi kommer att fortsätta att utveckla förmågan att stödja Ukraina, och vi kommer säkerligen att ha möjlighet att diskutera andra frågor som rör internationella förbindelser som är kopplade till förberedelserna för vårt toppmöte med Asean-länderna, och att föra en strategisk diskussion om Kina.”(Europeiska rådet 2022b)

3. “Under Europeiska rådets möte höll vi en strategisk diskussion, vilket vi såg som absolut nödvändigt, om förbindelserna mellan Europeiska unionen och Kina, bara några veckor efter en väldigt viktig politisk händelse i Kina. För det första noterar vi att Kinas politiska och institutionella system – naturligtvis – skiljer sig radikalt från den modell som vi förespråkar på europeisk nivå. I Europa upprätthåller vi värdena mänskliga rättigheter och grundläggande personliga friheter som pressfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet. Censur har ingen plats i Europeiska unionen, och alla ledare bekräftade sitt åtagande att försvara dessa grundläggande värden, eftersom vi anser att det är vårt ansvar att alltid skydda mänskliga rättigheter och demokratiska principer.
För det andra är vi väl medvetna om – och kriget som Ryssland startade har inneburit en chockartad påminnelse om detta på energiområdet – att det är nödvändigt för Europeiska unionen att även vara suverän och oberoende i sitt förhållande till Kina, och därför undvika att förlita sig alltför mycket på landet, särskilt inom tekniksektorn och när det gäller sällsynta material och halvledare, som är avgörande för vår framtida tekniska innovationsförmåga. Mer ömsesidighet i de ekonomiska förbindelserna och jämlikare villkor är de principer som vi måste samlas kring.”...“Europeiska rådet har en tydlig bild av hur Kina utvecklas och landets avsikter och åtgärder på internationell och multilateral nivå. I detta sammanhang är vårt mål och vår ambition onekligen att framhäva våra värden och principer, försvara våra intressen och verka för en världssyn förenad med en djup övertygelse om varje människas värdighet.” (Europeiska rådet 2022a)

EU-kommissionens diskurs efter Rysslands invasion

1. “Men att trygga försörjningen är bara ett första steg. Bearbetningen av dessa metaller är lika viktig. I dag kontrollerar Kina den globala bearbetningsindustrin. Nästan 90 % av alla sällsynta jordartsmetaller och 60 % av allt litium bearbetas i Kina. Vi kommer att identifiera strategiska projekt i leveranskedjan – från utvinning till förädling, från bearbetning till återvinning. Och vi kommer att bygga upp strategiska reserver där försörjningen är hotad” (Europeiska unionen 2022c)
2. “Vi arbetar för närvarande intensivt med USA för att minska de negativa effekterna av lagen i Europa. Men ännu viktigare är att vi utsätts för illojal konkurrens från Kina inom industrin för ren teknik. Tänk på deras massiva och dolda subventioner till produktionen av till exempel vindturbiner och solpaneler. Vi vill därför diskutera med er, det svenska ordförandeskapet – och vi har redan börjat – hur vi kan sända en signal till företagen i EU.” (Europeiska kommissionen 2023)
3. “The second topic was indeed China. Yes, the discussion showed that we are witnessing quite an acceleration of trends and tensions. It was very clear from the Communist Party Congress that President Xi is continuing to reinforce the very assertive and self-reliant course China has taken. Clearly, China is continuing a mission to establish its dominance in East Asia and its influence globally. At the same time, we have been witnessing, as you will recall, in February, the so-called no-limits partnership between Russia and China, right before the invasion in Ukraine. These developments will affect the EU-China relationship. The Chinese system is fundamentally different from ours. And we are aware of the nature of the rivalry. Against this backdrop, we had a very good strategic discussion on our relationship with China.”...“Obviously, we have to be very vigilant when it comes to dependencies. And we have learnt our lesson concerning the over-dependency on fossil fuels from Russia, and how tough but necessary it is to get rid of this dependency. In the case of China, it is the risk of dependency on technologies and raw materials. Therefore, the priorities here are to reinforce our own capacities and of course also to diversify the supply of raw materials towards reliable, trustworthy suppliers.” ... “Regulation on foreign subsidies, we will have a new foundation on how to approach China. Those tools – the International Procurement Instrument and the Regulation on foreign subsidies – will enter into force in spring next year. This

shows there is a broad approach on the judicial side towards the risks we see in the relationship with China, also the difficulties to achieve a level playing field, and the steps forward we have taken to solve here the imbalances and to re-level the playing field.” (Europeiska unionen 2022a)

EU-parlamentet diskurs efter Rysslands invasion

1. “That is how we can also respond to China. China has become a fierce and - often unfair - competitor with its trade barriers, industrial policies and ineffective enforcement of intellectual property rights. China has also become a significant investor in strategic infrastructure in Europe and specifically in neighbouring countries that are not in the European Union - to know that there are strings attached to such investments.

So, I am concerned, even if I am confident in our ability on the world stage to do more, to defend our way and perhaps more importantly prove to our people that that way is worth defending. That it is what will lead ultimately to prosperity, to security and to consumer confidence.” (European Parliament 2022a)

2. “Europe must offer its people hope. When we look to our East and see Putin’s tanks, or China risen with a value set very different to ours; when we look to our North and see what Brexit has done; or to our West, and see the deep societal division exploited by Trumpism; - it is clear that the world needs Europe at its best. Reaffirming the values that Europe stands for is what will help people to recapture that sense of urgency and of optimism in the potential of our project.

Friends, Europe will only survive if we fight for it. If we stop taking it for granted. If we understand and explain its benefits. If we push back against those determined to undermine it. And if we listen.” (European Parliament 2022b)

Referenslista

Europaparlamentets resolution av den 16 september 2021 om en ny EU–Kina-strategi (2021/2037(INI))

European Parliament. 2022b. “Ukraine needs heavy armoury, Europe must be able to take the next step”. *European Parliament*. 28 september.

<https://the-president.europarl.europa.eu/home/ep-newsroom/pageContent-area/actualites/ukraine-needs-heavy-armoury-europe-must-be-able-to-take-the-next-step.html> (2023–04–20).

European Parliament. 2022a. “Europe must step up and lead”. *European Parliament*. 7 december.

<https://the-president.europarl.europa.eu/home/ep-newsroom/pageContent-area/actualites/europe-must-step-up-and-lead.html> (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2020. “Speech by President von der Leyen at the EU Ambassadors' Conference 2020”. *Europeiska unionen*. 10 november.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/speech_20_2064 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2021. “Tal om tillståndet i unionen 2021 av ordförande Ursula von der Leyen”. *Europeiska unionen*. 15 september.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/SPEECH_21_4701 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2022a. “Opening remarks by President von der Leyen at the joint press conference with President Michel following the meeting of the European Council of 21 October 2022”. *Europeiska unionen*. 21 oktober.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/statement_22_6322 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2022b. “President von der Leyen's joint interview with Les Echos and Handelsblatt”. *Europeiska unionen*. 4 februari.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ac_22_801 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2022c. “Tal om tillståndet i unionen 2022 av ordförande Ursula von der Leyen” *Europeiska unionen*. 14 september.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/SPEECH_22_5493 (2023–04–20).

Europeiska kommissionen. 2023. “Uttalande av kommissionens ordförande Ursula von der Leyen vid en gemensam presskonferens med statsminister Ulf Kristersson i samband med kommissionens besök hos det svenska ordförandeskapet”. *Europeiska unionen*. 13 januari.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/statement_23_205 (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2020. “Ett starkare och mer oberoende EU för en rättvisare värld – tal av Europeiska rådets ordförande Charles Michel inför FN:s generalförsamling”. *Europeiska rådet*. 25 september.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2020/09/25/a-stronger-and-more-autonomous-european-union-powering-a-fairer-world-speech-by-president-charles-michel-at-the-un-general-assembly/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2021. “”Tillståndet i Europa” – tal av Charles Michel vid evenemanget Berlin Conference 2021”. *Europeiska rådet*. 9 november.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/11/09/the-state-of-europe-speech-by-president-charles-michel-at-the-berlin-conference-2021/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2022a. “Charles Michels rapport vid Europaparlamentets plenarsammanträde”. *Europeiska rådet*. 9 november.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/11/09/report-by-president-charles-michel-to-the-european-parliament-plenary-session/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2022b. “Kommentar av Charles Michel före Europeiska rådets möte den 20 oktober 2022”. *Europeiska rådet*. 20 oktober.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/10/20/remarks-by-president-charles-michel-ahead-of-the-european-council-on-20-octobre-2022/> (2023–04–20).

Europeiska rådet. 2023. “Charles Michels rapport vid Europaparlamentets plenarsammanträde”. *Europeiska rådet*. 18 januari

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2023/01/18/report-by-president-charles-michel-to-the-european-parliament-plenary-session> (2023-04-20).